

UNIwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca

Nazwa modułu: Historia, teoria i semiologia chorału gregoriańskiego		Kod modułu:
Nazwa jednostki prowadzącej moduł: Wydział Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca		Rok akademicki: 2012/2013
Nazwa kierunku: Muzyka Kościelna		
Forma studiów: stacjonarna, I stopnia	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Forma studiów: stacjonarna, I stopnia
Specjalność: Muzyka Kościelna		Rok / semestr: R. I, S. I-II
Język modułu: polski (włoski, angielski)	Forma zajęć: wykład	Język modułu: polski (włoski, angielski)
Koordynator modułu	Kierownik Zakładu Muzyki Kościelnej	
Prowadzący zajęcia	ad. dr Michał Sławewski	
Cele przedmiotu	Głównym założeniem jest przygotowanie studenta do samodzielnego przygotowania i opracowania wraz z zespołem chóralnym utworów gregoriańskich, w zakresie, który uwzględniają treści programowe przedmiotu. Zapoznanie ze stylem i estetyką gregoriańską zapewni poprawne wykonanie wielu utworów sakralnych, bazujących na estetyce gregoriańskiej, lub wprost cytujących repertuar gregoriański (zagadnienie toposu romano-frankońskiego). Wprowadzenie w zagadnienia historii, początku powstania notacji muzycznej, formy gregoriańskiej, postklasycyzm lirykę liturgiczną pozwoli na pełniejsze spojrzenie na historię muzyki i dostrzeżenie w śpiewie gregoriańskim fundamentu muzyki europejskiej.	
Wymagania wstępne	umiejętność czytania nut głosem, solmizacja, czytanie w kluczach z rodziny f i c, opanowane podstawy prawidłowej fonacji i emisji głosu	

Kod efektu	MODUŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA	Odniesienie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	------------------------------------	---

w zakresie WIEDZY (W)

W01	posiada podstawową wiedzę z zakresu paleografii muzycznej, semiologii gregoriańskiej oraz historii, stanowiącą podstawę do dalszego rozwoju	K1_W03 K1_W10
W02	zna najstarsze źródła repertuaru gregoriańskiego, zawarty w nich repertuar i podstawowe zasady wykonawcze	K1_W01 K1_W06
W03	ma świadomość na czym polegają aktualnie obowiązujące europejskie wzorce i style wykonawcze, wie czym charakteryzuje się styl gregoriański i potrafi opisać poszczególne jego elementy	K1_W06 K1_W10

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U)

U01	płynnie porusza się po praktycznych zagadnieniach formuł gregoriańskich, psalmodii i kantylacji	K1_U02
U02	potrafi dostrzec i rozpoznać relacje pomiędzy znakiem neumatycznym a jego wykonaniem z punktu widzenia semiologii	K1_U01 K1_U02
U03	poprawnie wykonuje podstawowy repertuar śpiewu monodycznego, w zgodzie ze stylem i wymogami semiologii gregoriańskiej	K1_U02 K1_U04

w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K)

K01	posługuje się fachową terminologią z zakresu monodycznego śpiewu liturgicznego	K1_K10
K02	na bazie zdobytej wiedzy i umiejętności realizuje własne działania artystyczne w dziedzinach pokrewnych	K1_K04
K03	ocenia wykonania własne i innych oraz świadomie uczestniczy w dyskusji na temat wykonawstwa muzyki sakralnej, w której występuje idiom gregoriański	K1_K05

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁU

Semestr I	Liczba godzin
------------------	---------------

1. zachodnia monodia liturgiczna, uwarunkowania powstania śpiewu romano-frankońskiego	4
2. historia śpiewu gregoriańskiego, okres klasyczny, postklasyczny, dekadencja i restauracja	2
3. księgi muzyczno-liturgiczne i formy muzyczne śpiewu gregoriańskiego (<i>proprium missae, ordinarium missae</i> , oficjum)	- 4
4. neografia-semiografia gregoriańska	2
5. estetyka stylu gregoriańskiego i słowa łacińskiego	4
6. aspekty wykonawcze (natura słowa łacińskiego, zjawiska fonetyczne języka łacińskiego, swobodny rytm oratorski, likwescencja, artykulacja sylabiczna i werbalna)	- 4
7. paleografia (akcenty pisma oratorskiego, znaczenie podstawowych znaków i elementów neumatycznych, <i>virga i punctum</i>)	- 8
8. ćwiczenia praktyczne (doskonalenie stylu gregoriańskiego, zadania na pograniczu semiologii i paleografii)	2
Semestr II	Liczba godzin
9. semiologia gregoriańska (neumy jednodźwiękowe, neumy dwudźwiękowe, neumy wielodźwiękowe, neumy unisoniczne, neumy przejściowe)	- 16
10. analiza porównawcza różnych notacji w ujęciu synoptycznym	4
11. podstawowy repertuar śpiewów na różne okresy roku liturgicznego z Graduale Triplex	4
12. interpretacja repertuaru gregoriańskiego w świetle aktualnych tendencji wykonawczych	6

Metody kształcenia	
1. wykład problemowy	
2. wykład konwersatoryjny	
3. wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
4. praca z tekstem i dyskusja	
5. analiza przypadków	
6. rozwiązywanie zadań artystycznych	
7. praca indywidualna	
8. prezentacja nagrań CD i DVD	

Weryfikacja efektów kształcenia	
Metody weryfikacji	Nr efektu
1. kolokwium ustne	W01, W02, W03, U01, U02, U03, K01
2. kolokwium pisemne	W01, W02, W03, K01, K03
3. kontrolne testy ewaluacyjne wiedzy	W01, W02, W03, K01
4. przesłuchania (wykonawstwo)	W03, U01, U02, U03
5. projekty	W03, U03, K01, K02, K03

Korelacja efektów kształcenia z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji			
Nr efektu kształcenia	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
W01	1, 2, 7, 9	1, 2, 3, 8	1, 2, 3
W02	3, 4, 11	4, 5, 6, 8	1, 2, 3
W03	5, 6, 8, 12	5, 6, 7	1, 2, 3, 4, 5
U01	3, 5, 6, 8, 11, 12	5, 6, 7, 8	1, 4
U02	7, 8, 9, 10, 11	1, 2, 5, 6, 7	1, 4
U03	6, 8, 11, 12	4, 5, 6, 7, 8	1, 4, 5
K01	1-12	1-8	1, 2, 3, 5
K02	1-12	1-8	5
K03	1-12	1-8	2, 5

Forma zaliczenia
- zaliczenie uwarunkowane jest uczęszczaniem na zajęcia – kontrola obecności
- osiągnięciem <u>wszystkich</u> założonych efektów kształcenia (w minimalnym akceptowalnym stopniu – w wysokości >50%)
- zaliczeniem <u>wszystkich</u> testów ewaluacyjnych wiedzy
- czynnym udziałem w projektach (przynajmniej raz w semestrze śpiew w scholi gregoriańskiej)
Po I semestrze – zaliczenie, po II semestrze – kolokwium (ocena).
Skala ocen w systemie punktów 0-25 obowiązująca w UMFC

Literatura podstawowa
Materiały nutowe – współczesne księgi muzyczno-liturgiczne: <i>Antiphonale Romanum secundum Liturgiam Horarum ordinemque catus officii dispositum. Tomus alter. Liber Hymnarius</i>

cum Invitatoris et aliquibus Responsoriis, Solesmes 1983
Graduale Simplex, Città del Vaticano 1967
Graduale Triplex, Solesmes 1979
Missale Romanum ex decreto Sacrosancti Ecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum Ioannis Pauli PP. II recognitum, Editio typica tertia, Città del Vaticano 2002

Podręczniki śpiewu gregoriańskiego:

Agustoni L., Göschl J.B., *Introduzione all'interpretazione del canto gregoriano*, t. 1: *Principi fondamentali*, Roma 1998, t. 2: *Estetica*, Roma 2009
 Cardine E., *Primo anno di canto gregoriano*, Roma 1970
 Cardine E., *Semiologia gregoriańska*, Kraków 2000
 Turco A., *Il canto gregoriano. Corso fondamentale*, Roma 1996
 Turco A., *Il canto gregoriano. Toni e modi*, Roma 1996

Kodeksy rękopiśmienne w formie faksymile:

Kodeks z Einsiedeln, ms. 121, Stiftsbibliothek, Graduał (PM I/4, *Codex 121 Einsiedeln*)
Kodeks z Laon, ms. 239, Bibliothèque Municipale, Graduał (PM I/10, *Codex Laon 239*)
Kodeks z St. Gallen, ms. 359, Stiftsbibliothek, Cantatorium (PM II/2, *Cantatorium de Saint-Gallen*)
Kodeks z St. Gallen, ms. 390-391, Stiftsbibliothek, Antyfonarz Hartkera (PM II/1, *Antiphonaire de Hartker*)

Literatura uzupełniająca

Albarosa N., *Notacja bezliniowa w polskich źródłach chorałowych XI-XIII wieku*, tłum. J. Norel, [w:] *Note Musicae Artis*, red. E. Witkowska-Zaremba, Kraków 1999, s. 109-189
 Albarosa N., *Rozwój interpretacji semiologicznej chorału gregoriańskiego*, „*Studia gregoriańskie*” rok I – 2008, s. 13-24
Antiphonale Missarum Sextuplex, a cura di R.-J.J. Hesbert, Roma 1969
 Cardine E., *Appunti di storia del canto gregoriano*, Roma 1972
 Ferretti P., *Estetica gregoriana ossia trattato delle forme musicali del canto gregoriano*, vol. 1, Roma 1934
Liber Vigrensis ad usum christifidelium, red. M. Sławecki, Wigry 2009
Ordo cantus missae, Città del Vaticano 1987
 Siekierka H. I., *Najstarsze świadectwa notacji chorału gregoriańskiego*, „*Liturgia Sacra*” 1999, nr 1, s. 105-119
 Sławecki M., *Główne aspekty śpiewu gregoriańskiego*, [w:] *Monodia*, UMFC, Warszawa 2008, s. 101-216

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (w godz.)

Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	60
Przygotowywanie się do zajęć	30
Praca z literaturą	5
Konsultacje	0
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	10
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	15
Inne	0
Łączny nakład pracy studenta w godz.	120
Liczba punktów ECTS	4

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	2	2	-	-	-	-
Ilość godzin w tygodniu	2	2	-	-	-	-
Rodzaj zaliczenia	zaliczenie	kolokwium	-	-	-	-

Możliwości kariery zawodowej

kierownik artystyczny i dyrygent zespołu wokalnego (scholi gregoriańskiej) specjalizującego się w wykonawstwie klasycznego repertuaru zachodniej monodii liturgicznej oraz jej pochodnych (np. monodia liturgiczna w stylu gregoriańskim) na poziomie podstawowym

kantor w kościołach obrządków wykorzystujących w swojej liturgii zachodnią monodię liturgiczną

przygotowanie do zgłębiania zagadnień paleografii, semiologii i wykonawstwa śpiewu gregoriańskiego

ostatnia modyfikacja:

20.12.2012, godz. 23.50, dr Michał Sławecki